

Solkompaniet Sverige AB
elisabeth.werner@delphi.se

(elektronisk delgivning)

Avslag på ansökan om tillstånd till Vara Sjötorp solpark

Miljöprövningsdelegationens beslut

Miljöprövningsdelegationen avslår Solkompaniet Sverige AB:s ansökan om tillstånd till Vara Sjötorp solpark på fastigheterna Sjötorp 1:21, Slättås 1:17 och Slongö 1:1 i Vara kommun.

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljöprövningsdelegationen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen.

Redogörelse för ärendet

Bakgrunden till ansökan

Solkompaniet Sverige AB (sökanden) ansöker om frivilligt tillstånd enligt 9 kap. 6 b § miljöbalken till att uppföra och driva en solpark för produktion av förnybar el.

Sökandens samråd med myndigheter och enskilda

Sökanden anser att verksamheten kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Det innebär att en specifik miljöbedömning ska göras.

Som ett första steg i den specifika miljöbedömningen har sökanden samrått med myndigheter, de enskilda som kan antas bli särskilt berörda av verksamheten, och den allmänhet som kan antas bli berörda av verksamheten. Samrådet har handlat om verksamhetens lokalisering, omfattning och utformning, de miljöeffekter som verksamheten kan antas medföra i sig eller till följd av yttre händelser samt om miljökonsekvensbeskrivningens innehåll och utformning (avgränsningssamråd).

Hur ansökan har handlagts hos Miljöprövningsdelegationen

Ansökan kom in till Miljöprövningsdelegationen den 23 maj 2024.

Efter kompletteringar har ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen kungjorts på Länsstyrelsens webbplats och i ortstidningarna Nya Lidköpings-Tidningen och Skaraborgsbygden samt remitterats till Länsstyrelsen, Miljö och byggnadsnämnden i Vara kommun samt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).

Yttranden har kommit in från Länsstyrelsen och Vara kommun. Sökanden har fått tillfälle att bemöta yttrandena.

Vad ansökan avser

Sökanden ansöker om att få etablera och driva en solcellsanläggning på fastigheterna Sjötorp 1:21, Slättås 1:17 och Slongö 1:1. Solparken ska anläggas på 160 hektar skogsmark och jordbruksmark. Parken beräknas ha en elproduktion om cirka 130 GWh per år. Ansökan omfattar även den infrastruktur och annan kringverksamhet som krävs för byggnation och drift av anläggningen enligt respektive lagstiftning.

Sökanden yrkar att Miljöprövningsdelegationen

- a) bestämmer tillståndstiden till 45 år från det att tillståndet tagits i anspråk,
- b) bestämmer igångsättningstiden till åtta år från att tillståndet fått laga kraft,
- c) föreskriver villkor i enlighet med sökandens förslag, samt
- d) godkänner miljökonsekvensbeskrivningen.

Sökandens åtaganden inom ramen för det allmänna villkoret

- Sökanden ska bevara befintliga naturliga insynsskydd där så är möjligt. Därtill ska insynsskydd anläggas för att minimera parkens synintryck för de närboende. Insynsskydden ska underhållas under hela tillståndstiden.

- En arkeologisk utredning av berört område kommer genomföras innan detaljprojektering eller markarbeten inom verksamhetsområdet påbörjas.
- Samråd och/eller ansökan om tillstånd till ingrepp i fornlämning ska inkomma till länsstyrelsens kulturmiljöenhet efter detaljprojektering av parkens utformning slutförts.
- Inga solpaneler eller andra anläggningar kommer att placeras på de utpekade generella biotopskyddsobjekten. Paneler får inte placeras så att de påverkar ekologiska funktioner vid stenvmurar och odlingsrösen som berörs av generell biotopskydd negativt. Om det finns risk för att naturmiljön skadas vid biotopskydd kommer dispens från biotopskyddsbestämmelserna sökas hos länsstyrelsen.

Sökandens förslag till villkor för verksamheten

Villkorsförslag från sökandens bemötande den 17 januari 2025.

1. Om något annat inte framgår av övriga villkor, ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad Solkompaniet har angett i ansökningshandlingarna eller i övrigt åtagit sig i målet.
2. Kemiska produkter, t.ex. petroleumprodukter, ska förvaras i täta behållare innanför invallning eller tråg som rymmer det största förvaringskärlets volym plus 10 procent av övriga behållares volym. Utrustning för sanering av oljespill eller annat läckage ska finnas lätt tillgänglig.
3. Förslag till kontrollprogram ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast sex (6) månader efter att tillståndet har tagits i anspråk.
4. En återställningsplan ska lämnas in till tillsynsmyndigheten senast sex (6) månader innan anläggningen planeras att tas ur bruk. Planen ska godkännas av tillsynsmyndigheten.

Avvecklingen ska vara genomförd i sin helhet senast två år efter verksamhetens upphörande eller vid tillståndstidens utgång. Om det finns särskilda skäl får tillsynsmyndigheten medge en längre tid för genomförandet av avveckling och efterbehandling.

Den jordbruksmark som ingår i området ska återställas så att den kan återgå till jordbruksdrift. Nedgrävda ledningar får lämnas kvar om det är lämpligare av miljöhänsyn.

5. Avverkning får inte ske under 1 april-15 augusti.
6. För skötsel av verksamhetsområdet ska det finnas en skötselplan med syfte att främja befintliga naturvärden och skapa förutsättningar för biologisk mångfald. Förslag till skötselplan ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast sex (6) månader efter att tillståndet har tagits i anspråk.

Sökandens beskrivning av verksamheten

Ansökt verksamhet

Solcellsanläggningens utformning

Anläggning

Anläggning av en solcellspark innefattar följande anläggningsarbeten:

- Anläggning av staket och grindar.
- Anläggning av grusvägar och ytor för transformatorstationer.
- Kabelförläggning i mark.
- Eventuell pålning eller annan förankring av stativ, samt montering av stativ.
- Montering av solpaneler.
- Etablering av transformatorstationer, och
- Anslutning mot elnätet.

För jordbruksmark behövs vanligtvis inte några förberedande arbeten för att möjliggöra för anläggning av en solpark.

För skogsmark krävs avverkning, avlägsnande av stubbar, spräckning av förekommande stenblock. Eventuellt kommer även översta jordlagret avlägsnas.

Solpanelerna placeras på stativ som behöver förankras i marken. Baserat på jorrdjupskartor är jorrdjupet djupare än 30 meter och jordförankring bedöms vara aktuellt förankringssätt. Det hårdgörs inga ytor för solpanelerna.

Inom projektområdet kommer enklare grusvägar att anläggas. Vid åtgärder i samband med vägar kan väggkroppen behöva dräneras och avleda vatten från vägen, detta för att säkerställa vägens funktion och stabilitet. Ytor under transformatorstationer och containrar/bodar kan komma att grusas. Det är dock inga stora ytor

och även dessa går att återställa. Ytorna där marken kommer schaktas är sammantaget väldigt små och kan återställas. Efter avslutad drift kommer anläggningen att monteras ner och forslas bort i sin helhet. Marken kommer återigen att kunna nyttjas för konventionellt jordbruk och skog kan återplanteras/återetableras successivt. Marken kommer inte att bli förstörd eller påverkas av att en solpark har funnits på platsen.

Anläggande av parken kommer medföra transporter av material. Sökanden har beräknat antalet transporter till projektområdet under anläggningsfasen. Dessa bedöms uppgå till cirka fem per planerad producerad MW. Det innebär cirka 35 fordonsrörelser per månad under anläggningsfasen.

Drift

Vegetation inom projektområdet kommer underhållas kontinuerligt under solparkens livslängd för att undvika skuggning av solpanelerna och försämrad elproduktion.

Beroende på markens lämplighet kan anpassat jordbruk i form av odling av vall eller djurbete bedrivas i viss utsträckning inom solparken. Ett annat alternativ är att marken kan skötas likt en slåtteräng, där vegetation slås efter behov.

Vid behov kan smuts, is och snö behöva avlägsnas från solpanelerna. Under rengöring används vanligtvis vatten utan några tillsatta kemikalier, tillsammans med borstar eller andra redskap.

Avveckling och återställning

Efter att solparken har nått sin livslängd om cirka 40 år följer avvecklingsfasen där solparkens delar forslas bort och markytor som påverkats av solparken återställs. I första hand tas samtliga delar av solparken bort, men transformatorstationer kan eventuellt lämnas kvar efter samråd med tillsynsmyndighet och markägare. Efter avveckling av solparken finns möjlighet för projektområdet att återigen återgå till nuvarande markanvändning.

Miljökonsekvensbeskrivningen

Lokalisering

Den ansökta solparken är lokaliserad cirka 13 kilometer sydost om Vara tätort och cirka 19 kilometer nordväst om Falköping. Närmsta tätort är Larv. I parkens närhet finns flertalet fastigheter med

bostadshus. De närmsta ligger cirka 50 meter från verksamhetsområdet.

Området kring parken består av jordbrukslandskap och skogsmark. Verksamhetsområdet för parken består av två större delområden där det ena omfattar 124 hektar skogsmark och det andra 26 hektar jordbruksmark.

Projektområdet gränsar i sydost till riksintresse för kulturmiljövård Valeberg och ligger inom Försvarsmaktens påverkansområde för Såtenäs flottflygplats/Råda flygbas (stoppområde för höga objekt) samt påverkansområde för väderradar. Ytterligare ett riksintresse för kulturmiljövård, Larv, finns på 800 meters avstånd.

Inom verksamhetsområdet återfinns även strandskyddat område kopplat till sjöarna Storesjön och Lillesjön. Verksamhetsområdet ligger ca 60–70 meter från strandlinjen. Därefter finns det skyddade områden utanför solparkens verksamhetsområde, varav det närmsta är ett biotopskyddsområde som finns på ett avstånd om 700 meter från området.

Verksamhetsområdet är inte beläget inom detaljplanelagt område. Området omfattas av en översiktsplan (aktualiserad 2019).

Alternativ lokalisering och utformning

Sökanden har identifierat Skaraborg som en region med goda förutsättningar för en solpark. Det finns ett stort behov av lokalt producerad fossilfri el i Skaraborg i allmänhet och Vara kommun i synnerhet. Vara har goda förutsättningar för solel och få alternativ vad gäller lokal elproduktion. Sökanden anser att en rimlig avgränsning för lokaliseringsutredningen är Vara kommun med anledning av det identifierade behovet.

Sökanden har undersökt alternativa platser om cirka 100 hektar som initialt baserats på följande parametrar:

1. Elnätsanslutning och elanvändning
2. Riksintressen, skyddade områden och fornlämningar
3. Byggtekniska förutsättningar

Åtta alternativ gick igenom den första analysen och på dessa har sökanden gjort en fördjupad analys som omfattar mer detaljerad information så som:

1. Dialog med markägaren och möjligheten att arrendera marken,
2. Undersökning av åtgärder för att minska påverkan på omgivande natur,
3. Dialog med nätägare om nätanslutning och anslutningspunkt,
4. Möjligheten för solparken att samverka med lokala planer och program, närliggande verksamheter och närboende,
5. Bedömning av markens typ, klassificering och kvalitet.
6. Parkens möjlighet att vara ekonomiskt lönsam.

Det som talar för och emot de alternativa plasterna är sammanfattningsvis (alternativ 8 är huvudalternativet):

- Kostnaderna för parken i förhållande till förväntad produktion är för höga för att alternativen ska vara ekonomiskt hållbara (1, 2, 3, 4, 5, 6 och 7).
- Avståndet är för kort och antal närboende för många för alternativ 2, 3, 4, 5 och 6 men för resterande alternativ är bedömningen positiv eller neutralt/inte optimalt för resterande alternativ (1, 7 och 8).
- Vad gäller markförutsättningar och byggbarhet så bedömer sökanden att förutsättningarna är goda för 1, 2, 5 och 8 men neutralt/inte optimalt för resterande (3, 4, 6 och 7).
- Påverkan på yt- och grundvatten bedömer sökanden för alternativen 2, 4, 5, 6, 7 och 8 inte utgör något hinder men för resterande (1, 3 och 5) inte optimalt på grund av närhet till åar.
- Den byggbara ytan är för liten och ger för låg kapacitet för alternativ 3, 4 och 6 men är tillräckligt stor för 1, 2, 5, 7 och 8.

- Avståndet till elnätsanlutning är inte optimalt eller för långt för alternativ 1, 3, 4, 6, 7 och 8 men bedöms godtagbart för resterande (2 och 5).
- Markanvändning är i form av högvärdig jordbruksmark gör alternativ 1, 2 och 5 olämpliga medan resterande består av skogsmark och mindre andel åkermark och bedöms som neutrala eller mindre optimala.
- Vad gäller skyddade områden och riksintressen är det enbart alternativ 1 som anses vara neutralt/inte optimalt resterande är lämpliga ur den synpunkten.
- För naturmiljö, kulturmiljö och friluftsliv är det liknande hinder för alla 8 alternativ så som fornlämningar, VaKul-områden, våtmark, ängs och betesmark med mera. Sökanden har bedömt alternativen olika. Alternativ 1, 4, 5 och 7 bedöms som neutrala/inte optimala och resterande bedöms som lämpliga.

Sammantaget gör sökanden bedömningen att huvudalternativet (alternativ 8) är det mest lämpliga då den har minst påverkan på brukningsvärd jordbruksmark och samtidigt är ekonomisk hållbar. För de alternativ som är belägna på jordbruksmark berörs flera av alternativen av riksintresseområden eller har andra betydande motstående intressen som exempelvis vattendrag som ligger inom området eller utpekade höga värden för kulturmiljö.

För de alternativ som är belägna på skogsmark är avståndet till elnätsanslutningen så pass lång att det bedöms svårt att få projekten ekonomiskt hållbara. Detta då skogsmarken också innebär ökade kostnader med ökade behov av förberedande arbeten i form av exempelvis avverkning och borttagande av stubbar. För alternativen på skogsmark finns det också närboende som riskerar att omges av solparken.

Huvudalternativet bedömer sökanden har förutsättningar för en solpark med goda förhållanden för att förenkla byggnation, hög solinstrålning, samt goda möjligheter till samexistens med motstående intressen. Ytor med höga naturvärden inom projektområdet undantas från ingrepp och med skyddsåtgärder bedömer sökanden att påverkan på övriga intressen kan begränsas.

Nollalternativet

Nollalternativet innebär att solcellsanläggningen inte kommer till stånd och att den påverkan som är relaterad till verksamheten inte kommer att uppstå. Både de positiva och negativa konsekvenserna av solparken skulle utebli i nollalternativet. Marken skulle fortsätta att användas som skogs- och jordbruksmark. De positiva effekter och åtgärder för markhälsan och ekosystemtjänster som parken kan medföra skulle också utebli. Nollalternativet innebär att den totala elproduktionen från solparken också uteblir. Därmed även de positiva klimat- och miljöeffekter som skulle uppkomma till följd av elproduktionen genom förnybar solenergi. För att möta elbehovet krävs då andra åtgärder.

Miljöeffekter och skyddsåtgärder

Markanvändning och hushållning med naturresurser

Anläggning av solparken innebär att jordbruksmark och skogsmark kommer att tas i anspråk. Majoriteten av projektområdet utgörs av skogsmark som brukas enligt gällande skogsbruksplan.

Den del som består av åker brukas för spannmål sedan fyra år och innan dess var marken i träda under två år. I en mindre del av det södra projektområdet planterades gran för cirka fyra år sedan. Området var hagmark innan granplanteringen.

Jordbruket och skogsbruket kommer att förändras på de aktuella platserna när solparken anläggs. Jordbruksmarken kommer till viss del att kunna fortsätta att brukas med jordbruksliknande skötsel eller jordbruk i mindre skala anpassat till den pågående verksamheten. Jordbruksmarken har idag relativt låg avkastning och anläggandet av solparken bedöms innebära en obetydlig förlust av matproduktion. Skogsbruket kommer upphöra helt under anläggningens livslängd, dock planeras skogen avverkas i vissa delar oavsett om etablering av solparken sker. Marken kan istället bidra till att tillgodose det väsentliga samhällsintresset för förnybar elproduktion.

Vid avveckling av solparken kommer marken kunna återställas och kvalitén på skogsmarken och jordbruksmarken bedöms sökanden inte kommer att påverkas betydande av solparken. Konsekvenserna för markens fysikaliska, kemiska och biologiska egenskaper bedöms sökanden sammantaget som obetydliga.

Naturvärden

Enligt naturvärdesinventeringen finns det nio objekt av generellt biotopskydd inom projektområdet. Dessa utgörs av stenmurar, stentröse och öppna diken i jordbruksmark. Det finns även sex naturvärdesobjekt inom eller delvis inom området, fem med påtagligt och en med visst naturvärde. Inom området har även biotoper med betydelse för fåglar och groddjur pekats ut. För fåglar och groddjur finns det åtta respektive sex biotoper med positiv betydelse. Det finns inga tidigare dokumenterade groddjur inom projektområdet. Fåglar har observerats inom området, så som tofsvipa, buskskvätta och gulsparrv men även duvhök, spillkråka och entita. Enligt biotopkarteringen har projektområdet inte särskild betydelse för vare sig fåglar eller groddjur. Området kan hysa vissa värden för födosök eller rastplats men det saknas viktiga värdestrukturer för att de ska vara särskilt betydande biotoper så som häckningslokal för fåglar eller reproduktions- och övervintringslokal för groddjur.

Inga solpaneler med tillhörande anläggningar kommer att etableras inom några biotopskyddsområden eller naturvärdesobjekt, sökanden bedömer därmed att det inte kommer uppstå någon påverkan på dessa. Sökanden bedömer att konsekvensen sammantaget som liten för påverkan på naturvärden och arter. Artskyddsförordningens bestämmelser om fridlysning bedömer sökanden inte heller aktualiseras.

Vilt

Men anledning av instängsling av parken finns det risk för barriäreffekter för vilt. Det kommer utformas korridorer mellan delområdena där både små- och storvilt kan passera. Passagerna bedömer sökanden är tillräckliga för att möjliggöra för vilt att röra sig genom området.

Risk och säkerhet

Optimerare har i flera fall varit huvudorsaken till uppkomsten av störningar på närliggande utrustning (EMC). Det finns inga kända exempel på utrustningar i närområdet av solparken som generellt har dålig resiliens mot elektromagnetiska störningar, så som exempelvis radioutrustning vid flygplatser. Genom att inte använda optimerare inom solparken tillsammans med avståndet till närliggande verksamheter och närboende bedöms det osannolikt att störningar ska uppkomma på elektronisk utrustning utanför projektområdet.

Friluftsliv

Inom projektområdet förekommer inga utpekade områden för friluftsliv eller friluftsanläggningar. Under samrådet har synpunkter framkommit att delar av projektområdet och dess omgivning används för rekreation av närboende. Aktiviteter och besöksmål som nämns i yttranden är motion och promenader, tillgång till bär- och svampplockning, ett utkikstorn för fågelskådning vid Oxhagen, en cykel- och billed som går genom området, samt ett utflyktsområde kring Lidans forsar m.m.

Etablering av en solpark med inhägnade områden kommer att påverka tillgängligheten av projektområdet. Inhägnade områden blir oåtkomliga för allmänheten under solparkens livslängd eller till dess att stängslet avlägsnas. Allmänhet kommer fortsatt kunna vistas och röra sig genom området via passager i projektområdet. Upplevelsen av att vistas inom eller i närheten av projektområdet kommer att påverkas när träd avverkas och solpaneler installeras. Påverkan på rekreativsvärden är till stora delar subjektiv och varierar sannolikt mellan olika personer och var i man rör sig i landskapet. För personer som värdesätter nuvarande markanvändning kommer solparken sannolikt innebära en negativ påverkan på rekreativsvärdet. Andra kan uppleva solparkens påverkan på friluftsliv på ett annat sätt utifrån vilken aktivitet som är relevant. Sökanden bedömer att konsekvensen för tillgängligheten till området och konsekvensen för rekreation och friluftsliv bedöms som liten respektive måttlig.

Yt- och grundvatten

Nästan hela projektområdet ligger inom grundvattenförekomsten Larv. Det går ett större vattendrag genom det norra områdets västra delar som leder vatten från de två mindre sjöarna Storesjön och Lillesjön vid Sjötorp. Vattendraget mynnar via svackor och torvmark till Etterbäcken i nordväst och vidare till Lidan. Lidan som är klassad som ytvattenförekomst.

Anläggning av solparken innebär ytterligare avverkning samt att skog inte återplanteras vilket kan öka mängden vatten som kan infiltrera och bilda grundvatten eftersom nya träd inte tar upp vatten. Den ökade grundvattenbildningen innebär en höjd grundvattenyta och ökad markavrinning vilket leder till ökat utflöde till ytvattnet och närliggande vattendrag. Utifrån områdets topografi och vattenföring kommer det huvudsakligen innebära ökade flöden till Lidan. Avrinningen från planerad solpark sker via mindre bäckar,

våtmarker och torvmark vilket bidrar till en fördröjning av vattenflödet innan det når Lidan.

Strandskydd

Sjöarna Storesjön och Lillesjön omfattas av strandskydd. Parken kommer etableras inom det strandskyddade området. Sökanden bedömer att solparken inte kommer påverka strandskyddets syften då naturmiljön lämnas intakt och då påverkan på hydrologin vattenmiljöer undviks. Solparken kommer inte heller påverka allmänhetens tillgång till strandområdet då parken endast kommer beröra en mindre del av det strandskyddade området för sjöarna och en fri passage lämnas till strandområdet.

Klimat

Solparken innebär positiva konsekvenser för klimatet. Den förnybara elen kan bidra till fortsatt elektrifiering inom Sverige, samt minska behovet av fossil elproduktion. Genom att minska samhällets behov av fossila bränslen hjälper en solpark till att motverka ytterligare klimatförändringar.

Kulturvärden

En arkeologisk utredning har genomförts av området. Den visar att det finns fem fornlämningar inom området. Därtill gränsar området till riksintresse för kulturmiljövård, Valeberg. På längre avstånd finns även riksintresse Larv och ett VaKul-område med mycket högt kulturhistoriskt värde. Värdena i riksintresseområdena ligger på ett tillräckligt avstånd för att säkerställa att riksintressena kommer att påverkas i mycket begränsad omfattning av solparken.

Projektområdet har anpassats för att i möjligaste mån undvika påverkan på registrerade fornlämningar. Om det dock bedöms bli en eventuell påverkan på fornlämningar och andra antikvariska bedömningar hanteras det i ett separat samråd och tillståndsansökan enligt kulturmiljölagen, där det antingen kan beslutas om skyddsavstånd till fornlämningen eller att den tas bort/flyttas. Sammanlagt bedöms konsekvensen för kulturvärden bli liten.

Landskapsbild

Solparken kommer att förändra landskapsbilden men hur förändringen uppfattas av människor är subjektiv och varierar från person till person. Sökanden har tagit fram fotomontage från tolv olika platser. Sökanden bedömer att påverkan är högre under

månader när det är mindre växtlighet som döljer parken. Det kommer att etableras insynsskydd i form av buskage för att minska påverkan på landskapsbilden, samt särskild visuell påverkan för närboende vid intilliggande fastigheter. För att ta hänsyn till närboende hålls ett avstånd på minst 50 meter mellan fasthetsgräns med bostadshus och solpaneler. Fotomontagen visar att solparken kan medföra upp till måttlig förändring av landskapsbilden nära anläggningen från de platser där fotomontagen tagits fram, stor förändring undviks med insynsskydd och utformning av solparken. Sökanden bedömer att 50 meter mellan bostadshus och solparken är tillräckligt för att kunna utforma erforderligt insynsskydd. Det som avgör hur synlig en park blir har mer att göra med höjdskillnader, terräng och utformning av insynsskyddet.

Markanvändning

Majoriteten av projektområdet utgörs av skogsmark samt en mindre del övrig mark. Det finns marktyper så som kalmare, röjningsskog, gallringsskog, föryngringsavverkad skog samt lågproduktiv skog inom projektområdet. Skogsbruket kommer upphöra helt under anläggningens livslängd. Utifrån att nuvarande skogsmark brukas som produktionsskog kommer delar av området redan att vara avverkat. Ytterligare avverkning och markarbeten kan krävas för att bland annat öka tillgängligheten för maskiner eller jämna ut höjdskillnader. De ytor som kommer hårdgöras är huvudsakligen begränsade till transformatorstationer, vägar och upplagsytor.

Den södra delen av projektområdet består främst av åker som de senaste fyra åren brukats för spannmål. Innan dess låg marken i träda under två år. I en mindre del av det södra projektområdet planterades gran för cirka fyra år sedan. Innan granarna planterades utgjorde detta område hagmark. Jordbruksmarken har idag relativt låg avkastning. Den kommer till viss del att kunna fortsätta att brukas med jordbruksliknande skötsel eller jordbruk i mindre skala anpassat till den pågående verksamheten.

Vid avveckling av solparken kommer marken kunna återställas. Konsekvenserna för markens fysikaliska, kemiska och biologiska egenskaper bedömer sökanden sammantaget som obetydliga.

Yttranden från myndigheter och enskilda i sammanfattning

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen tillstyrker att tillstånd ska ges till verksamheten men i en mindre omfattning än vad sökanden yrkar på.

Länsstyrelsen bedömer att 50 meter är ett för kort avstånd till närboende, särskilt för de bostadshus som kommer ha solcellsanläggningen i mer än ett väderstreck. Länsstyrelsen hänvisar till Danmarks riktlinjer som anger att minsta avstånd mellan bostad och solcellsanläggning ska vara 150 meter. För bostaden en solcellsanläggning i två väderstreck utökas skyddsavståndet till 300 meter och vid tre väderstreck utökas det ytterligare. Enligt kartmaterialet ser även insynsskydd ut att vara placerade längs fastighetsgränsen för vissa bostadshus. De närboendes vardagslandskap kommer att förändras och möjligheten att röra sig runt sin fastighet kommer begränsas och därför bör längre avstånd hållas.

Länsstyrelsen anser att sökanden inte har angett något särskilt skäl att ge strandskyddsdispens för uppförande av en solcellsanläggning i det skogliga området inom strandskyddat område.

Länsstyrelsen bedömer att sökanden har tagit tillräcklig hänsyn för att minska påverkan på de naturvärden, arter och biotopskyddsområden som förekommer inom projektområdet.

Länsstyrelsen anser att framtaget arkeologiskt underlag är ett underlag som i flera avseenden inte når upp till den kvalitet i genomförandet som krävs för den här typen av arkeologiskt uppdrag. Länsstyrelsen anser därmed att en ny arkeologisk utredning behöver göras innan parken kan anläggas. Först efter en ny utredning kan tillräckliga skyddsavstånd bestämmas.

Länsstyrelsen har lämnat villkorsförslag vad gäller insynsskydd, krav om arkeologisk utredning, begräsning av vilka schaktningsåtgärder som får ske, skyddsavstånd till biotoper, tid för när avverkning inte får ske samt villkor om skötselplan, avveckling och återställning av marken efter solparkens livstid.

Miljö- och byggnadsnämnden i Vara kommun

Miljö- och byggnadsnämnden avstyrker ansökan då nämnden bedömer att parken inte kan anses tillgodose ett sådant väsentligt samhällsintresse som avses i 3 kap. 4 § miljöbalken. Även om elförsörjning är ett väsentligt samhällsintresse är det tveksamt om den kan anses vara ett sådant väsentligt samhällsintresse som står över livsmedelsförsörjningen.

Jordbruk är av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen. Med att ta marken i anspråk avses sådana åtgärder som på ett varaktigt sätt drar marken ur biologisk produktion som till exempel utbyggnad av bostadsområden, industrier, upplag, vägar, ledningar osv. Även om elförsörjning är ett väsentligt samhällsintresse är det tveksamt om den kan anses vara ett sådant väsentligt samhällsintresse som står över livsmedelsförsörjningen.

I förarbetena till naturresurslagen anges att jordbruksmarken är en begränsad resurs med avgörande betydelse för att trygga livsmedelsförsörjningen i landet och att ett skydd för den brukningsvärda jordbruksmarken är av stor betydelse för den långsiktiga hushållningen med naturresurser.

Med begreppet jordbruksmark avses åkermark och kultiverad betesmark (se Mark- och miljööverdomstolens dom den 1 april 2016 i mål nr P 4087-15).

Sådan mark är brukningsvärd om den med hänsyn till läge, beskaffenhet och övriga förutsättningar är lämpad för jordbruksproduktion. Mark- och miljööverdomstolen har i en dom den 3 maj 2022 i mål nr P 12015-21 närmare redogjort för hur begreppet brukningsvärd jordbruksmark ska förstås. I bedömningen ska det tas hänsyn till markens beskaffenhet, vilket innebär hur marken används och tidigare har använts, markytans storlek och möjligheten att sambruka marken med annan jordbruksmark i området. När åkermark är belägen i anslutning till ett större sammanhängande område som i huvudsak består av jordbruksmark, och det dessutom finns stöd för att marken brukats i närtid är marken att betrakta som brukningsvärd jordbruksmark som avses i 3 kap. 4 §.

Vara kommun är en av de tio kommuner med högst total andel areal (hektar) jordbruksmark i Sverige, vilket innebär att det finns stor andel sammanhängande ytor i kommunen. Jordbruksmark motsvarar 7 procent av den totala landytan i Sverige. Det är därmed av stor vikt att bevara dessa sammanhängande ytor med gynnsamma odlingsförhållanden. Det allmänna intresset av att bevara brukningsvärd jordbruksmark för långsiktig livsmedelsproduktion bör i detta fall anses väga tyngre än elförsörjning.

Vara kommun är en skogfattig kommun. Enligt ansökan kommer solcellsanläggningen ta 124 hektar skogsmark i anspråk. Genom att anlägga solcellsparken kommer ingen föryngring av träd att kunna ske och förhindrar därmed rationellt skogsbruk under de kommande 40 åren.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

MSB har utrett konsekvenserna av planerad solpark avseende påverkan på radiokommunikationssystemet Rakel. Solparken kommer inte ha någon påverkan på Rakelnätets befintliga länkstråk och parkens placering kommer inte påverka radiosystemet Rakel. MSB har inget att invända mot etableringen så länge som parken uppfyller elsäkerhetskrav, bygget sker fackmannamässigt, att oberoende elektrikerfirma verifierar parken och att detta ska finnas dokumenterat.

Enskilda

Nedan sammanfattas enskildas yttranden som alla är starkt kritiska till parken.

Miljöpåverkan

- De anser inte att tillräcklig hänsyn tagits till strandskydd, fornlämningar, naturvärden, arter (under vår och sommar finns det gott om grodor, fladdermöss och fåglar), landskapsbild, vilt, ökad vindkänslighet, ökad avrinning, visuell påverkan, brandrisk släckvatten, buller och bländning.
- De anser att utförd NVI inte är tillräcklig och likaså fågelinventeringen.

Lokaliseringsutredningen

- De anser att argumenten i lokaliseringsutredningen inte håller. En av de alternativa lokaliseringarna valdes bort för att

det riskerade att bygga in en närboende på tre sidor. Dock så sker det för närboende av huvudalternativet också.

- De anser att lokaliseringsprincipen inte är uppfylld. Parken borde lokaliseras där den inte påverkar människor och djur.

Påverkan på fastighetsvärde

- De uttrycker oro över att parken kommer påverka fastighetsvärdet negativt, möjligheten att sälja bostad och även göra det svårare att låna pengar för att renovera.

Påverkan på närboende

- De anser att 50 meter är för kort avstånd mellan solpark och sökanden inte tagit hänsyn till detta. Sökanden har sagt att avståndet skulle bestämmas i dialog med närboende men det har inte skett. Parken kommer omge bostadshus på tre sidor. Ett bostadshus kommer ha 16 meter mellan tomtgräns och hörnet på solparken.
- De anser att ett rimligt avstånd borde vara 100-200 meter.
- De uttrycker oro över påverkan under anläggningsskedet så som antalet transporter, damm och buller från transportvägarna, breddning av vägar, påverkan på kringliggande mark. De vill veta vilka skyddsåtgärder sökanden tänker vidta.
- De tycker inte att sökanden tagit hänsyn till närboendes hälsa mående eller säkerhet.
- De uttrycker oro över att parken inte kommer att byggas klart och bli stående halvfärdig.

Påverkan på friluftsliv

- Området för parken används till rekreation, om området bebyggs minskar närboendes möjlighet till rekreation i närområdet.
- Området är en gammal kulturhistorisk bygd och har mycket kulturturism kopplat till Sjötorps Säteri från 1200-talet. Säteriet har arbetat med turism under en längre tid. Det finns även skogsvägar och kulturleder. Om parken byggs kommer det ta bort möjligheten och viljan att besöka bygden.

Skogsmark och jordbruksmark

- Det är inte någon stor andel skogsmiljö i kommunen, om detta område försvinner minskar skogsandelen ännu mer. Det är inte heller en temporär påverkan på skogsbruket.
- De anser att beskrivningen av jordbruksmarken är tvetydig. Den beskrivs både som lättarbetat och flack samt fragmenterad och svårbrukad. Anser att marken inte alls är svårbrukad. En tydligare beskrivning behövs.
- Jordbruksmark bör inte tas i anspråk för en solcellspark, den behövs för Sveriges självförsörjning.
- De anser att jordbruksmarken är bra och att det råder brist på jordbruksmark särskilt för animalieprodukter i området.

Lagar och regler

- De anser att dialogen med sökanden varit dålig, att alla berörda inte blivit inbjudna till samråd och att sökanden inte bemött eller tagit hänsyn till närboendes yttranden.
- De anser att beslutet kommer fattas på fel grunder då det inte finns regelverk för solparker idag. Borde vara krav på bygglov.
- De framför att sökanden angett annan tid till närboende vad gäller elanslutning än vad som framgår av ansökan. Elnätsanslutning kan som tidigast ske 2032 och som senast 2038.
- De ifrågasätter varför samrådskretsen avgränsats till 500 meter, påverkan är större än så.

Värmepåverkan

- De undrar om det blir varmare runt solcellsparker och om det i sin tur kommer påverka skogen och grundvattennivåerna.
- De påstår att det kan bli en 4-7 graders värmestigning inom parken och är orolig för hur det kan påverka närliggande jordbruksmarker och skördar om det sker en värmeökning i området orsakad av parken. Har visat på ekonomiska förluster om det blir varmare och det medför en skördetapp.

Fotomontage och insynsskydd

- De anser att framtagna fotomontage inte ger en rättvis bild av hur det ser ut. Borde inkludera stängslet och tagit foton ur mer rättvisande vinklar.
- De anser att sökanden inte tagit hänsyn vad gäller insynen till parken inifrån bostadshus där insynsskydd inte har någon verkan. Anser att sökandens påstående att vissa fastigheters egna träd och ekonomibygnader skyddar från insyn inte stämmer.
- De trädridåer som sökanden avser spara kommer blåsa ner vid nästa storm och behöver därför vara mycket bredare. Även den ökade värmen från anläggningen kommer också leda till ökad risk för att träden dör.
- De anser att parken bör halveras i storlek och att 100 meter skog ska bevaras runt om hela parken.
- De uttrycker oro över att insynsskydden utgörs av trädridåer som ingen styr över och därmed kan försvinna över tid.

Risker

- De undrar vad som är ett säkert avstånd till solpaneler och transformatorstationer vad gäller brand och EMC.
- Sol- och vindkraft påverkar balansen i elnätet på ett negativt sätt.
- De uttrycker oro över utsläpp av PFAS och tungmetaller och hur detta kommer påverka dricksvattnet.
- De uttrycker oro kring påverkan på vägarna som kommer användas vid byggnation och framkomligheten för närboende och räddningstjänst om byggnadstrafik trafikerar och blockerar vägarna.

Påverkan på vattenflöden och vattenkvalitet

- De anser att frågan om avrinning är tillräckligt beskriven då det inte finns några kvantitativa beräkningar som visar vad påverkan faktiskt kommer att bli.
- De uttrycker oro kring skogsavverkningens påverkan på vattenflödena, ytvattenkvaliteten nedströms och grundvattnet.

- De uttrycker oro för fastighetsskador om det blir mer vatten som konsekvens av avverkning då det redan idag kan bli vatten ståendes i omgivningen.
- En närboende gjorde en egen avverkning och det ledde till försämrad vattenkvalitet.
- De uttrycker oro över hur nedströmsliggande bevattningsdamm som används till djur kommer att påverkas vad gäller vattenkvalitet

Felaktigheter

- Kartunderlaget i ansökan visar fel markanvändning.
- Sökandens påstående att gran planterades på det södra projektområdet för fyra år sedan stämmer inte. Granarna är mycket äldre än 4 år.

Drift av parken

- Fundering kring hur parken ska övervakas och skötas under drift.

Påverkan på kulturmiljön

- Kulturmiljön i området kommer fara illa av parken. Området för parken är viktigt för kulturturism. Sjötorp säteri från 1200-talet är en kulturskatt och ligger norr om parken. Säteriet har under en längre tid arbetat med turism. Om parken byggs kommer det gå om intet.
- Inom området finns kulturleder och skogsvägar som turister från både Sverige och närliggande länder besöker.

Övrigt

- Funderar över klimatnyttan gällande etablering av en solcellspark och avverkning av skog som är en kolsänka.
- Funderingar kring teknik och ansvar gällande återvinning, miljöavtryck från produktion av solpaneler, tillverkningsplats, magnetfält och panelers livslängd.
- Det finns ett energiöverskott i Sverige och etablering av solpaneler löser inte energiproblemen då de producerar el fel tid på dygnet och året.

Sökandens bemötande av yttrandena

Bemötande av länsstyrelsens yttrande

Ekonomisk säkerhet

Sökanden vidhåller att det saknas skäl att göra tillståndets giltighet beroende av att sökanden ställer ekonomisk säkerhet. Om Miljöprövningsdelegationen trots ovanstående anser att säkerhet ska ställas har Solkompaniet inget att erinra mot att säkerheten ställs i tre steg i enlighet med Länsstyrelsens förslag.

Igångsättningstid

Omständigheter utanför bolagets rådighet som nätutredningar, elnätsanslutning med mera gör att en längre igångsättningstid krävs. Elnätsanslutning kan som tidigast ske 2032 och därmed behövs en igångsättningstid på åtta år för att ta höjd för att parken ska hinna anslutas till elnätet.

Påverkan på närboende

Inom 150 meter från verksamhetsområdets yttre gräns finns totalt 15 bostadshus. Området är generellt sett platt och alla utom ett av de 15 närmsta bostadshusen är belägna på höjd, vilket ger generellt goda förutsättningar till effektiva insynsskydd. Utifrån förutsättningarna på platsen och att det i detta fall finns goda möjligheter till etablering av insynsskydd bedöms 50 meter som ett tillräckligt minsta avstånd mellan bostadshus och solpaneler. Närmast belägna bostadshus är bostadshus nummer 2 som är beläget cirka 50 meter från närmsta solpanel men även avseende detta bostadshus bedöms påverkan bli liten eftersom vyn enbart är påverkad i ett väderstreck och anpassat insynsskydd kommer etableras. Övriga 14 bostadshus är alla belägna med ett skyddsavstånd som är större än 50 meter mellan bostadshus och närmsta solpanel. För samtliga 15 bostadshus bedöms påverkan som obefintlig, liten eller måttlig.

Strandskydd

Sökande har justerat layouten och verksamhetsområdet så att inga solpaneler kommer att uppföras inom strandskyddat område.

Påverkan på kulturmiljön

Sökanden accepterar Länsstyrelsens förslag.

Villkor om avveckling och återställande

Sökanden accepterar Länsstyrelsens villkorsförslag.

Villkor om insynsskydd

Sökanden motsätter sig Länsstyrelsens villkorsförslag. Sökanden anser att det är tillräckligt att ovanstående framgår av sökandens åtagande.

Villkor om arkeologisk utredning

Sökanden motsätter sig Länsstyrelsens villkorsförslag. Sökanden anser att det är tillräckligt att det framgår av sökandens åtagande. Avseende punkt b) kan inte Sökande åta sig att ansöka om tillstånd till ingrepp i fornlämning innan detaljprojektering sker. Det är först vid detaljprojektering som sökanden kan ta ställning till vilka fornlämningar som eventuellt kräver tillstånd.

Villkor om anläggning

Sökanden motsätter sig Länsstyrelsens villkorsförslag. Länsstyrelsens förslag försvårar möjligheterna att anpassa byggnation på ett avsevärt sätt kopplat framför allt till byggnation av vägar och anläggande av upplagsytor – då grundläggning för många anläggningsdelar inte krävs – utan att minska påverkan på natur eller markintrång. Villkoret är således oproportionerligt och tillför ingen miljönytta. Sökanden anser att det är tillräckligt med att det i ansökan beskrivs hur anläggningsarbete får ske. Mot bakgrund av det ovan anförda regleras frågan om anläggningsarbeten inom ramen för det allmänna villkoret.

Villkor om skyddsavstånd till biotoper

Sökanden motsätter sig Länsstyrelsens villkorsförslag. Sökanden anser att det är tillräckligt att ovanstående framgår av sökandens åtagande.

Villkor om avverkning

Sökanden accepterar Länsstyrelsens villkorsförslag.

Villkor om skötselplan

Sökanden accepterar Länsstyrelsens villkorsförslag.

Bemötande av kommunens yttrande

Etablering av ansökt verksamhet kommer att innebära en begränsad klimatpåverkan, i form av bl.a. utsläpp som genereras under

framställningen av anläggningens komponenter, anläggandet av solparken och förändrad markanvändning. Baserat på de beräkningar som presenteras i ansökan innebär ansökt verksamhet, högt räknat, en sammanlagd utsläppsnivå om cirka 27 g CO₂-ekvivalenter/kWh, d.v.s. utsläpp på cirka 3 500 ton koldioxidekvivalenter per år.

Ansökt verksamhet kan bidra till att uppnå lokala, regionala och nationella klimatmål samt bidra till behovet av elproduktion. Solparken kan bidra till att förse Västra Götalands län med totalt omkring 130 GWh el per år, samt minska utsläppen av koldioxid genom att bidra till elektrifiering av transporter, undantränga gaskraft och genom att reducera behovet av elimport. Baserat på de beräkningar som presenteras i ansökan kan ansökt verksamhet ge koldioxidbesparingar på mellan cirka 49 400–67 600 ton koldioxid-ekvivalenter per år.

Solenergianläggningen är i stort sett en utsläppsfri elproduktionskälla under drift som bidrar till klimatnytta under sin livstid. Sammantaget överväger klimatnyttan av ansökt verksamhet den klimatpåverkan som verksamheten ger upphov till. Sökanden anser att sökanden i tillräcklig och rimlig utsträckning har utrett alternativa platser. Sökanden har därmed visat att 3 kap. 4 § miljöbalken inte utgör hinder för tillåtligheten.

Bemötande av MSB:s yttrande

En oberoende besiktningsman ska lämna ett besiktningsgodkännande vilket sökanden anser vara fullgott.

Bemötande av enskildas yttranden

Markanvändning

Det stämmer att marken på fastigheten som refereras till utgörs av jordbruksmark. Det ska dock poängteras att fastigheten ligger utanför verksamhetsområdet. All markanvändning inom verksamhetsområdet är korrekt beskriven.

Avverkning av skog

Avseende synpunkter kopplat till avverkning av skog hänvisar sökanden till sökandens bemötande av kommunens synpunkter.

Avrinning

En analys av områdets hydrologiska förutsättningar har gjorts inom ramen för framtagna MKB. Det norra området har tydliga rinnvägar till slutrecipienten Lidån. Området bedöms vara friskt och det finns inget som tyder på översvämningssproblematik inom verksamhetsområdet.

Utifrån den kunskap som finns tillgänglig via bland annat SLU-markfuktighetskarta, SGU:s jordartskarta, SGU:s kartering av genomsläpplighet dras slutsatsen att området har god genomsläpplighet. Rinnvägar är dimensionerade för toppflöden och stora ytor för fördröjning finns i vattensystemet. Avverkning av skogen bedöms inte innebära någon väsentlig förändring i områdets avrinning. Som beskrivet i MKB kan konstateras att det tillfälligt kan bli ökade flöden vid skyfall i samband med avverkningen. Då finns även en ökad risk för brunifiering och grumling. Åtgärder kan vidtas under byggskedet för att minska risk för grumling och risken minskar även drastiskt efter etablering av vegetation i området. Sammanfattningsvis innebär verksamheten, inklusive avverkning av skogen, inte några betydande förändringar kopplat till avrinning. Som redogörs för i MKB:n bedöms solparken inte förändra områdets hydrologiska förhållanden mer än marginellt.

Minskning av fastighetsvärde

Krav på ersättning av bland annat minskade fastighetsvärden enligt 31 kap. miljöbalken ryms inte inom ramen för prövning i ett ansökningsmål. En utredning av eventuell värdeminskning på fastigheter faller således utanför förevarande prövning.

EMC och strålning

Strålningsnivåerna från solparken är mycket låga och långt ifrån nivåerna för Svenska kraftnäts transmissionsnätsledningar. Strålning från solparken kommer att bli mycket liten och kommer inte ha någon påverkan på människor som befinner sig i närheten av solparken. Sökanden bedömer att de skyddsåtgärder som anges i MKB:n är tillräckliga. Sökanden hänvisar i denna del till vad som redan anförts om elektromagnetiska fält i ansökan.

Brandrisk

Det övervakningssystem som kommer att användas innebär att solcellsanläggningen övervakas ständigt. Vid ett elfel eller andra störningar kommer systemet att larma. Utöver systemövervakning

finns även kameror vilket gör att information om brandens omfattning och position enklare kan förmedlas till räddningstjänst.

Som sökanden redogjort för i MKB:n är bränder i solparker mycket ovanliga, bland annat eftersom själva anläggningen i sig innehåller begränsat med brännbart material. Komponenterna inom anläggningen är huvudsakligen gjorda av material som inte är lättantändligt, så som metall och glas. Solparker utformning med solpaneler i sektioner och rader innebär att en eventuell brand enklare kan avgränsas. Vid en eventuell brand larmas räddningstjänst och släckningsarbete utförs enligt standardförfarande. Transformatorstationer och batterilager placeras med skyddsavstånd till andra objekt så att en eventuell brand inte sprider sig.

Transporter och vägar

I samband med avtalsförfarande med väghållaren kommer underhåll i form av dikesskötsel, förstärkning och dammbindning att diskuteras. Vid behov sker bevattning och saltning av grusvägar för att undvika spridning av damm om det är torrt.

De större asfalterade vägarna utgörs huvudsakligen av väg 47, väg 2650 och väg 2661. I första hand avses befintliga vägar användas för transporter till och från verksamhetsområdet. Det finns idag inte en utpekad infartsväg till verksamhetsområdet. Ett antal vägar kan bli aktuella under bygg- och driftfasen.

Buller kopplat till transporterna kommer inte överskrida Naturvårdsverkets riktvärden. Transporterna kommer ske periodvis under normala arbetstider. Bullerstörning till omgivningen begränsas genom att verksamheten så långt möjligt förläggs till mindre störningskänslig tid. Transporter under kvällstid, lördagar, söndagar och helgdagar kommer att begränsas.

Transporter kommer således inte förekomma varje dag under anläggningsfasen. Transporterna tar inte heller samma vägar, utan de körs ut till olika delar av solparken genom olika vägar. De transportintensiva faserna i ett byggskede är uttransport av timmer, intransport av material och maskiner. Dessa faser kommer endast utgöra en del av det totala byggskedet och påverkan är därmed begränsad.

Det är både vägföreningar, allmänväg och privata väghållare som berörs. Godkännande för breddning av vägar kommer hanteras i ett senare skede. Transportvägar kommer utredas under detaljprojekteringen. Det är inte säkert att vägarna kommer breddas, det är eventuellt mindre skogsbilvägar som behöver förstärkas men troligen inte breddas. De allmänna vägarna har den bärighet man kan förväntas sig av allmänna transporter, vilket innebär att inga åtgärder på vägarna kommer behöva vidtas. Ytterligare kan lasten anpassas om det under detaljprojekteringen skulle komma fram att någon väg har mindre bärighet. Sökanden bedömer sammanfattningsvis att vägarnas bärighet inte utgör något hinder för ansökt verksamhet.

PFAS

Tillverkarna av modulerna som sökanden köper använder inte PFAS i tillverkningsprocessen för till exempel glasbeläggningen eller plastskivan baktill.

Landskapsbild

Avseende synpunkter kopplat till påverkan på landskapsbild och insynsskydd hänvisar sökanden till bemötandet av Länsstyrelsens synpunkter.

Kulturmiljö

En arkeologisk utredning kommer genomföras. Därefter kommer sökanden vidta de åtgärder som krävs enligt utredningen.

Naturmiljö

Sökanden anser det visat att solparkens påverkan på naturmiljön inte innebär något hinder mot verksamheten.

Sökanden har utformat verksamhetsområdet efter de naturvärden som har återfunnits inom området. Sökanden avser även hålla skyddsavstånd till dessa värden för att minimera påverkan. Dessutom har sökanden utformat anläggningen efter rekommendationer i NVI:n för att minska påverkan på förekommande arter. Inga solpaneler med tillhörande anläggningar kommer att etableras vid några naturvärdesobjekt eller objekt som omfattas av det generella biotopskyddet.

Jordbruksmark/lokalisering

Sökanden anser att de i tillräcklig och rimlig utsträckning har utrett alternativa platser. Sökanden har därmed visat att 3 kap. 4 § miljöbalken inte utgör hinder för tillåtligheten.

Återställning och avveckling.

Sökanden har tecknat avtal med elnätsägare om elnätsanslutning. Det finns således ingen risk för att sökanden inte får koppla upp sig mot elnätet.

Som sökanden redogör för i ansökan finns inga skäl att ställa ekonomisk säkerhet enligt 16 kap. 3 § miljöbalken mot bakgrund av vilken slags verksamhet det är fråga om. Det föreligger inget efterbehandlingsbehov då marken inte kommer att förorenas. Vad gäller utrustningen i övrigt har den ett marknadsvärde, eftersom den kan återvinnas i mycket hög grad, vilket innebär att den genererar en inkomst vid avveckling. Att det finns utrustning på platsen utgör således inget skäl att ställa krav på sökanden att ställa ekonomisk säkerhet enligt 16 kap. 3 § miljöbalken.

Avstånd till närboende

Föreslagna skyddsavstånd är beräknade från bostadshus, inte från tomtgräns. Vilka skyddsavstånd som kommer hållas till respektive bostadshus inom 150 meter från verksamhetsområdet redovisas i ansökan. Avseende synpunkter kopplat till avstånd till närboende hänvisar sökanden till bemötandet av Länsstyrelsens synpunkter.

Värme

Dagens solpaneler är utformade på ett sådant sätt att de inte alstrar värme i någon betydande grad. All energi som genereras av solpanelerna omvandlas till elektricitet, inte till värme. Ytterligare avtar värme snabbt med avståndet varför solpanelerna även om de skulle alstra värme inte påverkar omgivningen på så sätt som de närboende har framfört.

Samråd

Samråd har hållits med alla närboende inom 500 meter från verksamhetsområdet. Alla synpunkter ha beaktats men alla synpunkter har inte kunnat tillmötesgå av olika anledningar.

Klimatnytta och klimatpåverkan

Avseende synpunkter kopplat till klimatnytta och klimatpåverkan hänvisar sökanden till sökandens bemötande av kommunens synpunkter.

Etablering av Vara Sjötorp solpark kommer att innebära en begränsad klimatpåverkan, i form av bl.a. utsläpp som genereras under framställningen av solenergianläggningens komponenter, anläggandet av solparken och förändrad markanvändning. Baserat på de beräkningar som presenterats i aktuellt underlag genererar solelen utsläpp av växthusgaser motsvarande cirka 20 g CO₂e/kWh. Under anläggningsfasen kommer skog att avverkas. Med konservativa antaganden kan man anta att utsläppen till följd av minskad kolinlagring ligger på runt 6,6 g CO₂e/kWh för Vara Sjötorp solpark (observera att detta antagande baseras på att hela projektområdet avverkas, dock har viss avverkning redan utförts i området samt planeras utföras oavsett etablering av verksamheten). Högt räknat ger detta en sammanlagd utsläppsnivå om cirka 27 g CO₂e/kWh för planerad solpark (dvs utsläpp på cirka 3500 ton koldioxidekvivalenter per år för Vara Sjötorp solpark).

En solenergianläggning i Vara Sjötorp kan bidra till att uppnå lokala, regionala och nationella klimatmål samt bidra till behovet av elproduktion. Vara Sjötorp solpark kan bidra till att förse Västra Götaland med totalt omkring 130 GWh el om året, samt minska utsläppen av koldioxid genom att bidra till elektrifiering av transporter, undantränga gaskraft och genom att reducera behovet av elimport. Hur stor minskning av växthusgaser som solparken ger upphov till beror på vad klimatavtrycket är på den el som solparken ersätter. Utifrån siffror för klimatnytta från Energiforsk och Svensk Solenergi skulle Vara Sjötorp solpark kunna ge koldioxidbesparingar på mellan cirka 49 400 – 67 600 ton koldioxidekvivalenter per år (påverkan från förändrad markanvändning har ej inkluderats i denna beräkning).

Det är främst under tillverkningen som solenergianläggningen ger upphov till klimatpåverkan. Solenergianläggningen är i stort sett en utsläppsfri elproduktionskälla under drift som bidrar till klimatnytta under sin livstid. Sammantaget överväger klimatnyttan av Vara Sjötorp solpark den klimatpåverkan som solenergianläggningen ger upphov till. Det finns dock stora osäkerheter i beräkningarna kring påverkan i form av minskad kolsänka och de konservativa antagandena kan vara något missvisande. Trots konservativa

antagen kan konstateras att anläggningen ger ett betydande tillskott till elsystemet och klimatmålen.

Påverkan på närboende

Området är generellt sätt platt och alla förutom ett av de aktuella bostadshusen ligger på en höjd. Detta ger generellt goda förutsättningar till effektiva insynsskydd. Området domineras i dag i huvudsak av ett varierat jord- och skogsbrukslandskap.

Anläggningen innebär att skogsmark och jordbruksmark kommer att tas i anspråk. Med föreslagna insynsskydd och redovisad placering av solpaneler bedöms anläggningen inte väsentligt förändra "vardagslandskapet" för något av de undersökta bostadshusen.

Motiveringen till Miljöprövningsdelegationens beslut

Kan miljökonsekvensbeskrivningen godkännas?

Sökanden har tagit fram en miljökonsekvensbeskrivning enligt bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken och miljöbedömningsförordningen (2017:966). Miljöprövningsdelegationen finner att miljökonsekvensbeskrivningen har den omfattning och detaljeringsgrad som krävs för att miljöbedömningen ska kunna slutföras. Därmed kan miljökonsekvensbeskrivningen godkännas enligt 6 kap. 42 § miljöbalken.

Är verksamheten tillåtlig?

Samhällsplaner

Platsen för planerad solcellsanläggning omfattas inte av detaljplan eller andra områdesbestämmelser. I kommunens översiktsplan finns det inga utpekade intressen för friluftsliv inom eller i anslutning till verksamhetsområdet. Området ingår delvis i påverkansområde av riksintresse för totalförsvaret som omfattas av stopp mot utbyggnad av höga objekt, solcellsparken bedöms inte påverka detta.

Verksamhetsområdet låg initialt inom strandskyddat område för Storesjön och Lillesjön. Sökanden reviderade verksamhetsområdet och uteslöt de strandskyddade områdena.

Miljöprövningsdelegationen bedömer därmed att frågan om strandskydd inte längre är aktuell.

Det finns två riksintressen för kulturmiljövård runt om verksamhetsområdet, ett som angränsar och ett på längre avstånd. Dessa bedöms inte påverkas av solparken. Miljöprövningsdelegationen gör bedömningen att den valda platsen är lämplig ur ett rent samhällsplanemässigt perspektiv.

Lokalisering på jord- och skogsbruksmark

I de fall verksamheten innebär ändrad markanvändning ska även hushållningsbestämmelserna i 3 kap. miljöbalken tillämpas. Jord- och skogsbruksmark är av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får endast tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Paragrafen anger även att skogsbruksmark som har betydelse för skogsnäringen ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra ett rationellt skogsbruk.

Produktion av förnybar el anses tillgodose ett sådant väsentligt samhällsintresse som avses i 3 kap. 4 § miljöbalken (MÖD mål nr M 6624-23). Vid bedömningen av vilket intresse som ska ges företräde enligt 3 kap. 4 § miljöbalken ska även den allmänna bestämmelsen om god hushållning i 3 kap. 1 § miljöbalken beaktas. Den bestämmelsen säger att mark- och vattenområden ska användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov, och att företräde ska ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning. Det innebär att en avvägning behöver göras också mellan intresset av att bevara marken för jordbruk och intresset av att använda den för det sökta ändamålet (se MÖD 2024:12).

Av parkens totala verksamhetsområde består 124 hektar av skogsmark och 26 hektar av jordbruksmark.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att även om en av ytorna utgörs av brukningsvärd jordbruksmark, är det fråga om en mindre andel av solcellsparkens totala yta.

Avvägningen ska också göras mellan skogsmarkens betydelse för skogsnäringen och det allmänna intresset av produktion av förnybar el. I och med att sådan skogsmark så långt möjligt ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra ett rationellt skogsbruk finns ett utrymme för att göra samhällsekonomiska hänsynstaganden (se

prop. 1997/98:45 del 2 s. 30) och därmed låta det andra allmänna intresset väga över.

Enligt de svenska energi- och klimatmålen ska elproduktionen år 2040 vara 100 % fossilfri. Västra Götaland är en stor nettoimportör av el och detta i kombination med kapacitetsbrist i ledningsnäten riskerar att leda till en framtida effektbrist i elområdet. Det är därför viktigt att produktionen av fossilfri energi ökar i elområde 3, där Västra Götalands län ligger. Elbehovet är därför ett angeläget samhällsintresse.

Miljöprövningsdelegationen bedömer sammantaget att det allmänna intresset av produktion av förnybar el för att främja en hållbar utveckling väger tyngre än värdet att bevara marken för jord- och skogsbruk i detta fall.

Påverkan på närboende

För en verksamhet eller åtgärd som tar ett markområde i anspråk ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön (2 kap. 6 § miljöbalken).

Solparkens huvudsakliga påverkan består av det omfattande ytanspråket som medför en förändring av landskapet. Därtill begränsar det även allmänhetens tillträde till området när det anläggs med solceller och hägnas in.

Området för planerad solpark består idag av ett oexploaterat område där marken används för jord- och skogsbruk. Runt om området finns det ett 15-tal närboende. Kortaste avståndet mellan projektområdet och bostadshus är cirka 30 meter, och kortaste avstånd mellan bostadshus och solpanel är cirka 50 meter. Sökanden anser att avståndet är tillräckligt för att etablera insynsskydd och minimera insynen till parken.

Miljöprövningsdelegationen anser att solparkens intrång i miljön handlar om mer än att den syns i landskapet. Parken innebär en stor inskränkning för flertalet närboende som får parken väldigt nära sina bostäder och vissa omges av parken på mer än en sida av sin tomt.

Även om insynen till parken skulle gå att minimera utgör den trots det ett hinder och en inskränkning av de närboendes nuvarande boendemiljö och rörelsefrihet i området.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att intrånget som parken medför på platsen innebär en för stor negativ påverkan på närboende om den etableras på de avstånd som sökanden planerar.

Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet ska utföra de skyddsåtgärder, iakttä de begränsningar och vidta de försiktighetsåtgärder i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön (2 kap. 3 § miljöbalken).

Sökanden avser hålla ett avstånd till närboende som möjliggör att insynsskydd kan etableras för att minimera synintrycket av parken och även etablera passager för att minska parkens barriäreffekt. Miljöprövningsdelegationen bedömer att föreslagna åtgärder inte är tillräckliga.

Miljöprövningsdelegationen har övervägt att minska verksamhetsområdet för parken och vidta längre skyddsavstånd för att minska parkens intrång och påverkan på närboende. Övervägandet omfattade hela delområdet i söder (jordbruksmarken) och den nordligaste spetsen av skogsområdet, dessa båda bedömer miljöprövningsdelegationen är olämpliga för etablering med anledning av närheten till bostäder. Därtill omfattade det även längre skyddsavstånd för de närboende som fortsatt skulle ligga mycket nära parken.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att ovan nämnda begränsningar av verksamhetsområdet är nödvändiga för att minska parkens inskränkning av de närboendes boendemiljö och rörelsefrihet. Däremot omfattar begränsningarna så stora delar av parken för att minska dess påverkan att delegationen bedömer att det inte längre är en lämplig lokalisering. Miljöprövningsdelegationen gör därmed den sammanvägda bedömningen att det med hänsyn till både antalet närboende och närheten till dem, inte är en lämplig lokalisering för en solpark.

Sammanfattande bedömning av tillåtligheten

Miljöprövningsdelegationens bedömning är att även om det från allmän synpunkt är god hushållning att producera förnybar el och att sökanden har visat att rådande markanvändning inte i sig hindrar en etablering på platsen så innebär solparken en för stor påverkan på de närboende och är därmed inte att bedöma som lämplig. Därför

avslår Miljöprövningsdelegationen ansökan om tillstånd till verksamheten.

Detta beslut har fattats av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Västra Götalands län. I beslutet har Sabine Lagerberg, ordförande, och Anna Alenius Bolin, miljöszakunnig, deltagit. Ärendet har beretts av Linn Åstrand Stenström, miljöhandläggare.

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Så här överklagar ni

Miljöprövningsdelegationens beslut

Miljöprövningsdelegationens beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt. **Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen.** Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se. Skickar ni med vanlig post är adressen Länsstyrelsen Västra Götaland, 403 40 Göteborg.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till mark- och miljödomstolen.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Är ni osäker på när tiden går ut kan ni kontakta Länsstyrelsen.

Om den som överklagar är en part som företräder det allmänna (till exempel Naturvårdsverket, Länsstyrelsen eller kommunens miljönämnd), ska överklagandet dock ha kommit in till Länsstyrelsen inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Överklagandet ska vara skriftligt. I skrivelsen ska ni ange

- ert namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- vilket beslut ni överklagar, till exempel genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer, samt hur ni anser att Miljöprövningsdelegationens beslut ska ändras och varför det ska ändras.

Sändlista

Externt

- Naturvårdverket, registrator@naturvardsverket.se
- Havs- och vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se
- Miljö och byggnadsnämnden Vara kommun, miljo.bygg@vara.se
- Myndigheten för samhällsbyggnad och beredskap, registrator@msb.se
- Trafikverket, Region Väst, trafikverket@trafikverket.se
- Elisabet Jonsson
- Peder Björnfot
- Jan Carbe
- Jimmy Moss
- Timme Bodehed Karlsson
- Martin Gustafsson
- Anette Borg
- Andreas Lidén
- Håkan Ljunggren
- Aktförvararen i Vara kommun
- Ombud Ida Holm, ida.holm@delphi.se
- Ombud Caroline Appelberg, caroline.appelberg@dephi.se

Internt inom Miljöprövningsdelegationen och Länsstyrelsen

- Sabine Lagerberg
- Anna Alenius Bolin
- Linn Åstrand Stenström
- Monica Lind
- Alexandra Bulat Arp

[Mhub](#) (webbverktyget)

[Post- och Inrikes Tidningar](#)

[Kommunikationsenheten för webbpublicering](#)

Vara Sjötorp solcellspark, Vara kommun

Miljöprövningsdelegationen har den 6 mars 2025 avslagit Solkompaniet Sverige AB:s ansökan om tillstånd till Vara Sjötorp solpark på fastigheterna Sjötorp 1:21, Slättås 1:17 och Slongö 1:1 i Vara kommun.

Beslutet finns tillgängligt hos Länsstyrelsen Västra Götaland (Södra Hamngatan 3 i Göteborg) och hos kommunkansliet eller motsvarande i Vara kommun. Det går också att kontakta Länsstyrelsen på vastragotaland@lansstyrelsen.se eller 010-224 40 00.

Var kungörelsen publiceras

Post- och Inrikes Tidningar

Nya Lidköpings-Tidningen

Skaraborgsbygden

www.lansstyrelsen.se/vastragotaland

När kungörelsen publiceras (inklusive på Länsstyrelsens webbplats)

2025-03-12 och 2025-03-13

När kungörelsen tas bort från Länsstyrelsens webbplats

2025-04-04

Faktureringsuppgifter

Solkompaniet Sverige AB

Bolmensvägen 43

120 50 Årsta

Vara Sjötorps solcellspark

Kostnaden för kungörelsen kommer att faktureras av Mhub SaaS AB.